ION TH. FLORESCU

Drama din Costeşti

Pledoarie rostită la 18 Septembrie 1904, înaintea Curţei cu Juraţi din judeţul Argeş, pentru apărarea d-lor Const. şi Em. Măleanu.

BUCUREŞTI

TIPOGRAFIA SOCIET. ANONIME PE ACŢIUNI „ADEVERUL"
11, Strada Sărindar, No. 11
1904

50 Bani

ION TH. FLORESCU

Drama din Costești

Pledoarie rostită la 18 Septembrie 1904, înaintea Curței cu Juraţi din judeţul Argeş, pentru apărarea d-lor Const. şi Em. Măleanu.

BUCUREŞTI

TIPOGRAFIA SOCIET. ANONIME PE ACŢIUNI „ADEVERUL"
11. Strada Sărindar, No. 11
1904

CONST. MĂLEANU

D-lui Constantin Măleanu

Proprietar

COSTEŞTI

Scumpe Domnule Măleanu,

Ai dorit să publici după note stenografice pledoaria mea de la Curtea cu Juraţi, din judeţul în care ai trăit o viaţă întreagă, cinstit, modest şi cumpătat.

Te-am ascultat, cum trebuesc să fie ascultaţi toţi cari au suferit mult.

Câţiva prieteni te-au sfătuit să reproduci în fruntea pledoariei, fotografia d-tale, făcută nu acum câţiva ani, ci acum câteva zile.

Aprob şi eu această idee, pe care oamenii de inimă n'o pot lua în nume de rău, căci prea s'a indus în eroare opinia publică, spunându-se că o mare nepotrivire de vârstă era între d-ta şi aceea, al cărei nume nu se mai cuvine să'l pronunţăm.

Vor vedea din acest portret recent, chiar şi acei prea prozaici, cari pun scopul căsătoriei atât de jos, că ceasul insinuărilor răutăcioase a trecut.

Nu'mi rămâne acum, decât să rog pe Dumnezeu, să'ţi dea uitarea desăvârşită, singurul lucru ce trebue dorit după cicatrizarea unor răni sufleteşti atât de dureroase.

Cu o prietenească strângere de mână.

ION TH. FLORESCU

17 Octombrie 1904.

ŞEDINŢA DE NOAPTE

APĂRAREA INCEPE LA 9 ORE SEARA

D. Preşedinte.— *D. Florescu are cuvântul.*

Onorată Curte,
Domnilor Juraţi,

Colea, aproape, la o mică distanţă de liniştitul d-voastre oraş, o dramă dureroasă şi zgomotoasă s'a petrecut de puţină vreme. Un om de bine, un om modest şi cinstit şi-a văzut într'o singură noapte, într'o singură clipă, demnitatea lui de soţ strivită şi murdărită, inima lui sfâşiată şi scuipată, credinţa lui înşelată şi jefuită. A auzit şi a simţit în adâncul sufletului lui curat, cum geme sub cizma murdară a unui vizitiu obraznic, mândria lui de om, onoarea lui de părinte şi cetăţean! Atunci acest om se simţi pierdut pentru totdeauna. Mintea i se rătăci; raţiunea i se turbură. Cu un picior în pragul necinstei şi cu altul în pragul nebuniei, trase cu amândouă armele...

Constantin Măleanu și fiul său minor, Emanoil, fură ridicați atunci, din casa lor, în noaptea de 23 Mai, puși între baionete și duși înaintea unui judecător de instrucție, spre a răspunde pentru două cadavre. Ca într'un vis rău, ei au bolborosit aci, zăpăciți și zdrobiți, câteva fraze la interogatoriu. Cu sinceritate și cavalerizm C. Măleanu recunoscu că a tras mai multe focuri din două revolvere ce avusese asupra sa, în soția lui, Maria Măleanu, pe care o surprinsese desfătându-se goală în brațele vizitiului său Ion C. Voicu. Mărturisi că a pregătit surprinderea, dar nu a premeditat crima și afirmă cu tărie că nefericitul său fiu Manolică, venise în odaia faptului la câteva momente după săvârșirea îndoitului omor, că fiul său îi zmulsese revolverul cel mare din mână și că numai o aparență fatală confuzionează lucrurile, căci Manolică n'a tras nici un foc și deci este cu totul nevinovat. Se arestară servitorii lui Măleanu și dela servitori nu se află un cuvânt mai mult. Nici unul nu îndrăzni să afirme un neadevăr. Nici unul nu spuse că în femeia adulteră și complicele său, ar fi tras și Emanoil Măleanu. Instrucția își creease însă ipotezele ei și cei doi Măleni, tatăl și fiul, după ce fură ținuți patru luni la un loc cu hoții și tâlhari de drumul mare, fuseră trimiși azi înaintea d-voastre, calificați drept asasini ordinari ai celor doi pângăritori ai onoarei.

Apărarea lui Const. Măleanu înaintea d-voastră

azi, ca și înaintea instrucției eri, se rezumă în 2 cuvinte: Măleanu *iubise* și *crezuse*. Când constatase că i se tâlhărește cinstea, el fusese sub imperiul turburărei cum zice codul penal, sau, mai bine zis, trăsese fiind în legitimă apărare *morală*. Amorul, d-lor, după savantul Littré se definește astfel științificește: „O totalitate de fenomene cerebrale, care determină instinctul sexual". Iar mai la vale, savantul francez adaugă: „La cea mai mare parte „din mamifere și câte odată și la om, instinctul „de *distrucțiune* intră în joc în acelaș timp cu por„nirea sexuală". Amorul este resimțit de unii indivizi mai slab, de alții mai puternic, după temperament și influența mediului social. Boala aceasta delicioasă și chinuitoare, care la unii oamenĭ vine mai de vreme, la alții mai târziu, coprinsese pe nefericitul C. Măleanu cu toată furia ei, atunci când el trecuse de 40 ani. Ea era deci cu atât mai intensă și mai violentă cu cât omul o resimțise mai târziu, când succesele sunt mai dificile și când consolația unei pierderi este aproape imposibilă. Neîndurarea soartei a voit ca apusul vieței lui să fie pătat cu sânge, precum liniștitul apus al soarelui este înconjurat de reflecte roșii. Să nu uităm că omul acesta, trăise aproape de la nașterea lui numai la câmp, în sânul naturei simple, acolo unde senzația fiind directă și neresfirată, este cu atât mai puternică. Viața la Costești fiind aproape patriarhală, energia lui era mai mare și mai concentrată. Toate preocupările lui se redu-

ceau numai la munca câmpului și iubirea femeiei, care prin cochetăriile și vioiciunea ei, îi biciuia simțirile și îi întreținea pasiunea. In Costești, cercul fiind mic, oamenii își cunosc viața în amănunte și unii pe alții se privesc trăind.

Măleanu era respectat și iubit prin nemărginita lui bunătate și corectitudine. Măleanu ținea la stima celor din Costești și aprecierile lor îl costau și îl dureau.

Intr'un oraș mare rușinea se ascunde mai ușor, perver sitatea și desfrâul au cuiburi cu eșiri multe și știusă înșele ochii cei mai vigilenți. La București ca și în toate orașele mari, lumea are altceva de făcut de cât să noteze danțurile destrăbălate ale vițiului și scandalurile variate ale soților.

In orașele mari surâsul „civilizat“ al celui ce a „pățit-o“ calmează furia clocotitoare a celui ce o s'o „pățească“.

Intr'un mediu mare, cel ce a fost lovit este numaidecât împiedecat, mângăiat și sfătuit de banda veselă și ușoară a amicilor. La Costești cercul mic presează tiranic asupra nefericitului Măleanu.

Ideea batjocurei generale, îl urmărește, îl înebunește și îl hotărește, ori cât de blând și ințelept ar fi. Fără îndoială mediul restrâns trebue să fi jucat un rol preponderent, în acel minut de orbire, când C. Măleanu intrat cu două revolvere în odaia nesăturatei Frinee, ho-

tărât mai mult să prinză pe complici, să'i sperie și să'i gonească cu scârbă, își pierde capul, ridică brațele și trage cu inconștiență.

De această stare a lui sufletească și a mediului înconjurător, acuzațiunea nu a voit să ție nici o socoteală.

D. procuror general, sosit dela București într'adins pentru a susține în persoană acuzarea în această delicată și încurcată afacere, a apăsat cu toată greutatea experienței și a autorității sale, asupra celor doui acuzați.

Fondul acuzației a fost sever și nedrept. Forma însă a fost blajină, seducătoare și deci cu atât mai primejdioasă. Cu o voce dulce, aproape lirică, d. procuror general, deși susține toate absurditățile ordonanței, de și nu are absolut nici o probă în contra lui Emanoil Măleanu, cum vom vedea mai la vale, deși nu poate dovedi cu nimic, nici premeditarea, nici pàndirea, deși cere condamnarea ambilor acuzați ca asasini, declară că nu se opune ca jurații să le acorde circumstanțe ușurătoare cât de largi, dar „o mică pedeapsă să le dea, căci „ei și-au făcut dreptate singuri“. In copilăria mea procurorii generali tunau și fulgerau; severitatea lor era implacabilă. Jurații se speriau de consecințe și achitările erau mai ușoare, căci apărarea devenea mai simpatică, tocmai prin violențele de limbagiu ale procurorilor generali. Astăzi, d-lor, procurorii dibaci, procu-

rorii moderni, obțin verdicte câte odată foarte severe, întrebuințând o altă tactică. Ei vorbesc moderat, deși nu uită nici cea mai mică învinuire, nici cel mai mic argument. Ei iau un ton blând, și au aerul de a se dezinteresa cu totul de verdict. Ei bine, adeseori juratul ne putând să discearnă, că aceasta nu e decât o strategie, condamnă cu mare ușurință, încrezându-se și mai mult în procuror.

In cazul de față, d-lor jurați, circumstanțele ușurătoare ce le ați acorda lui Mâleanu tatăl și fiul, dacă ați asculta pe d. procuror general, sunt aproape inutile, căci pedeapsa este atât de mare, chiar cu indulgență, în cât Curtea ar putea aplica ani destui de mulți.

D. Președinte.—Vă rog, d-le Florescu, nu vorbiți de pedeapsa juraților.

D. Florescu. —Nu aveți nici o teamă, d-le Președinte, nu voiu preciza nimic. Știu că legea nu îmi permite a vorbi juraților de cuantumul pedepsei. Voesc numai a spune, că indulgența ce ar acorda Jurații, în materie de asasinat se reduce la nimic. Indulgența ar fi pentru bieții Măleni tot atât de grea de suportat, ca ori și care pedeapsă.

Tot ce rog pe d-nii Jurați, e să se ferească de tonul dulce și de vorba blajină a d-lui Procuror general, căci florile ascund adeseaori prăpăstii.

Poate însă, d-lor, că mă înșel. Blândețea tonului acuzărei, provine poate din deprimarea și descura-

jarea ce a coprins pe d. Procuror general, ascultând astăzi lungul şir de martori, ce s'au audiat înaintea Curţei. Deşi martori ai acuzaţiei, nu e unul, care să vie în ajutorul d-lui Procuror general. Care vă este martorul care să susţie, că a văzut pe Manolică trăgând focuri în Maria Măleanu? Care? Cu martorii dv., d-le Procuror general, am dărâmat azi toată şubreda clădire a acuzărei. S'a stabilit limpede ca lumina zilei, azi la Juraţi, aceea ce încurcase şi înşelase opinia publică, multă vreme şi anume: că Măleanu tatăl nu a spart casa amicului său Dumitrescu, că el n'a avut relaţii cu Maria, decât după ce dânsa devenise liberă prin divorţ, de fostul ei soţ Dumitrescu. Am spulberat azi, cu persoane de consideraţie din Costeşti — d. Căpitan Segârceanu şi d. Oţelescu avocat, — legenda creată de Instrucţie şi repetată de d-v., trâmbiţată şi de presă, că Măleanu ştia că soţia sa Maria, e o femeie stricată şi că îl înşeală şi pe el, după ce o luase de soţie. Am dovedit în mod neîndoios, sper, că Măleanu a crezut-o totdeauna cinstită, că el pusese mult temei pe jurămintele ei şi că dictonul popular „ce ştie satul nu ştie bărbatul“ este totdeauna adevărat.

Că Maria Măleanu îl înşela cu primul venit, este incontestabil, dar nimeni nu a şoptit acest lucru lui Măleanu, şi el, care avea pentru dânsa cea mai neţărmurită dragoste, era totdeauna orbit. Când îi s'a deschis ochii de servitori, şi-a pierdut minţile şi a lovit-o pentru totdeauna.

Logica inexorabilă spune, că un om care tolerează desfrâul soției, se obicinuește și nu poate să devie din chiar senin gelos și asasin.

Lovitura care o știi și la care te aștepți, poți s'o parezi. Numai lovitura care surprinde și zăpăcește, poate să determine starea sufletească de furie și revoltă în care s'a aflat Măleanu, când a slobozit arma.

Am putea deci, d-le Procuror general, pentru lipsa dv. complectă de dovezi și mai ales față de cele ce s'au stabilit azi în ședință, nici să mai pledăm. Pentru ce am mai analiza probele dela instrucție cu deamănuntul, când ele nu s'au menținut azi, în urma instrucției orale, singura care leagă pe d-nii Jurați și conștiința lor?

Am putea să cerem achitarea pur și simplu, căci conștiințele curate ale Juraților, se oglindesc deja pe figurile lor și în aceste conștiințe neîntinate, noi ne punem toată credința și toată nădejdea.

Dar nu... Măleanu tatăl și fiul, trebuesc reabilitați complect. Ei trebuesc nu numai achitați, dar redați societății, întregi, căci rolul de epavă aruncată de valuri la țărm, nu ne convine nici nouă, nici lor.

Mă voiu ocupa dar, d-lor, punct cu punct de ordonanța d-lui judecător de instrucție, după care d. Procuror general și-a clădit acuzarea. Această ordonanță, domnilor, nu coprinde decât prezumții neîntemeiate și o colosală neexactitate, pe care,

din nenorocire, n'a observat-o nimeni şi totuşi sare în ochi la toţi.

Preşedintele.—Vă rog, d-le Florescu, să lăsaţi persoana d-lui judecător...

D. Florescu.— D-le Preşedinte, persoana d-lui judecător de instrucţie, nu mă interesează de loc, în această incintă cel puţin, – iar forma literară a ordonanţei sale, cât şi munca ce a depus'o, le recunosc cu plăcere. Eu mă voiu ocupa numai de erorile ordonanţei, de lipsa ei complectă de dovezi, criticându-le, conform dreptului apărărei şi al adevărului.

Mai întâiŭ în această ordonanţă pare că trăesc două spirite, care se contrazic şi se combat unul pe altui. Sunt părţi în care d. judecător, numeşte fapta Mariei Măleanu „un monstruos adulter" şi are cuvinte destul de tari la adresa sa. Dar imediat celalt spirit al ordonanţei atacă pe Măleanu pe care la început părea a'l compătimi şi a'l simpatiza. Măleanu este atunci numit, ca şi copilul săŭ Manolică, „asasin ordinar"; fapta lor „crimă ordinară". Nici o scuză, nici un cuvânt de indulgenţă pentru Măleanu, care, orice s'ar zice, era bărbatul grav, ultragiat în cele mai sfinte credinţe şi sentimente.

Ordonanţa mi a lăsat impresia că judecătorul are darul dedublărei personalităţei.

Odată făcute aceste observaţiuni generale, să intrăm în discuţia probelor. Eu vă declar, d-le Procuror general, că voiu lăsa la o parte cele ce

s'au petrecut azi în această audiență. Primesc fără nici o teamă, ca Mălenii să fie judecați după dovezile dela instrucție și cu acele dovezi, primite ca bune și numai explicate de noi, îndrăznim să sperăm, că nimeni nu va mai putea susține că Măleanu tatăl, a premeditat crima, că el a avut complice pe fiul său și că amândoi nu sunt decât niște asasini ordinari. După ce vom degaja crima *pasională*,—nu ordinară—numai a lui Măleanu tatăl, — căci fiul nu este decât victima eroarei, — după ce o vom degaja, de circumstanțele agravante ale premeditărei și pândirei, puse ca supliment de d. judecător de instrucție, vom dovedi cu legea în mână, că acel simplu omor comis de C. Măleanu, nu poate fi pedepsit de nici un jurat cu mintea și inima întreagă, fiind comis sub imperiul unei mari și dureroase turburări sufletești, fiind comis în stare de legitimă apărare *morală*.

Prima dovadă a ordonanței, pentru a se susține ca tatăl și fiul s'au înțeles mai dinainte, pentru a comite crima și că au tras amândoi în cele două victime, este declarația în scris, făcută de C. Măleanu, imediat după crimă, înaintea jandarmului rural, care începuse primele cercetări. Dar știți, d-lor Jurați, care e geneza acestei prime declarațiuni? Iat-o : Const. Măleanu arestat de jandarm, imediat după crimă, se găsește într'o stare de extremă excitare. Tot corpul îi tremură, leșinurile îl trec de două ori ; mintea lui aproape aiurează. Doctorul Crețu, care îngrijise pe Maria, rănită de

moarte într'un pat, alergă imediat lângă Măleanu și declară la instrucție că starea lui în acele momente era gravă, deoarece avusese chiar atunci, *o criză nervoasă.*

Pe când fumul revolverelor nu se risipise încă din odae, pe când pe ușa întredeschisă Măleanu zărea cadavrul vizitiului pe un pat, iar dintr'o altă cameră auzea venind gemetele Marioarei lui, în agonie,—în acest naufragiu groaznic, al iubirei, cinstei și al libertăței lui,— C. Măleanu deslușește glasul jandarmului, care îi întinde o bucată de hârtie și un condeiu zicându'i: „scrie'ți, domnule, declarația“.

Jandarmul v'a spus chiar azi că Măleanu era atât de zăpăcit, încât l-a întrebat de mai multe ori: „ce să scriu, domnule?“.

Nu e așa, d-lor, că o declarație ca să valoreze ceva, trebue să fie făcută în momente de liniște, fără nici o influență și fără nici o turburare? Nu e omenesc, nici drept, nici legal, să'mi zmulgi declarații, atunci când îmi țiue în urechi revolverul, când am crize nervoase, sau când aiurez. Nu este așa? Ei bine, Măleanu la somațiile jandarmului, cearcă să scrie 3—4 rânduri, pe urmă simțind că leșină, se oprește, nu iscălește și cere să se repauzeze,—nimic mai firesc.

Este oare loial ca ofițerul de poliție să ia acele 3—4 rânduri, neiscălite de el, anulate de exaltarea lui sufletească și de inconștiența în care se găsea, să le pue la dosar și să facă din ele prima

faimoasă dovadă? Nelegiuită și imorală dovadă! Tatăl depunând în contra propriului său fiu! Nu, nu este de crezut și nici măcar de conceput!... Dar să dăm la o parte toată această stare sufletească și să luăm de bună, o declarație făcută în asemenea condiții. Conține acea faimoasă fărâmă de declarație, vreo fărâmiță de probă, că a tras cu revolverul și Manolică în Maria, cum pretinde instrucția și d. Procuror?

S'o citim, d-lor. Iat-o: „Subsemnatul declar „că astă noapte pe la orele 11, am surprins pe „soția mea în flagrant delict cu servitorul Ion „Cârstea Voicu, am tras în momentul surprin„derei mai multe focuri de revolver. *Am fost „insoțit și de fiul meu Emanoil, nu pot ști dacă a „făcut uz și el de armă*“.

Atât și nimic mai mult.

Este oare în aceste rânduri, d-lor Jurați, afirmația că a tras și Manolică? Conține vreo dovadă, această vagă mențiune, că la locul crimei a venit și Manolică? Insemnează oare aceasta, că deoarece la un moment dat, Manolică a intrat și a însoțit pe tatăl său la locul crimei, apoi numaidecât a trebuit să tragă și el? Când un om zice „nu pot ști“, însemnează oare, d-le Procuror general, „că el știe?“ Unde vă este dar importanța semi-declarației lui Măleanu? Ceva mai mult: imediat ce Măleanu tatăl a fost dus înaintea judecătorului de instrucție, el a declarat: „când am zis că fiul

„meu m'a însoțit, am voit să zic că a venit și „el în odaia crimei, pe când eu trăgeam focurile „de revolver, speriat de zgomot. Iar arma des- „pre care am vorbit, este revolverul cel mare, „pe care mi l'a zmuls Manolică din mână, *după „ce comisesem crima*".

Iată, d-lor, o explicație și o comentare de prisos, căci nu există fapt penal, atunci când însoțești pe cineva din întâmplare, chiar atunci când comite o crimă. De altminteri așa cugetă și d. judecător de instrucție, achitând prin ordonanță pe cei doi isprăvnicei, Marin Radu și Ion Popescu, cari au însoțit pe Măleanu înainte și în timpul săvârșirei crimei, în camerele unde s'a desfășurat drama.

A doua probă este tot atât de puțin serioasă, ași putea zice tot atât de inexistentă, ca și cea dintâi. Maria Măleanu rănită de moarte, declară tot jandarmului rural: „Am fost surprinsă „în pat culcată cu Ion Cârstea Voicu, servitor „la cai, sunt vinovată de fapta mea; *bărbatul meu „Costică Măleanu a tras două focuri de revolver în „mine; a tras în mine și m'a împușcat și fiul său Ema- „noil Măleanu...*

La prima vedere s'ar părea, d-lor Jurați, că avem în față o declarație sinceră și clară, menită de a pierde pe Emanoil Măleanu. Ei bine, nu. In aceiași noapte Maria încă în viață, este transportată la spitalul din Pitești. In dimineața zilei de 24 Maiu, d. judecător de instrucție în-

soțit de procurorul Tribunalului, se transportă la spital, spre a lua și d-lor declarațiunile Mariei Măleanu.

Cu câte-va ceasuri înainte de moarte, femeia aceasta care mințise o viață întreagă, e coprinsă de remușcări. Ea *retrage* înaintea d-lui judecător. declarațiunile ce făcuse înaintea jandarmului. Iată ce citim în procesul verbal încheiat de magistrați cu acel prilej. După ce Maria Măleanu explică magistraților cum a fost surprinsă cu vizitiul în pat, după ce arată cum soțul ei a omorât pe Ion C. Voicu, zice textual : „Văzând „pericolul am sărit din patul în care eram cul-„cată, voind a trece în celalt pat din cameră. „In timpul acela am fost rănită cu revolverul, „*fără însă să pot preciza, dacă acela care a tras „asupră'mi, a fost soțul meu, sau fiul său Emanoil fiind sub impresia fricei şi a greşelei ce comisesem*“...

Fată cu această *revenire*, clară ca lumina zilei, cum ați avut ușurința sau curajul, d-le judecător de instrucție, să afirmați în ordonanța d-v., această colosală inexactitate, că Maria Măleanu *a menținut* și înaintea d-v., la spital, cele declarate înaintea jandarmului la primele cercetări ? Protestez dar, din toate puterile mele, în contra acestei induceri în eroare a justiției și a opiniunei publice și regret din suflet că pe asemenea flagrante inexactități, un copil nevinovat a putut fi ținut aproape 4 luni arestat!...

Dar o întrebare se impune psichologului ca și omului ce anchetează adevărul. Pentru ce Maria Măleanu în primele momente, la jandarm, arătase și pe Manolică și pentru ce a doua zi, înaintea judecătorului, nu mai spusese acelaș lucru și apărase pe Manolică, cum văzurăm mai sus? Ce s'a petrecut în sufletul acestei femei, în acele două supreme momente ale vieței ei? Acuzat-a ea pe Manolică la jandarm, cedând urei, ce eșea din ea, în acelaș timp cu sângele ce i se scurgea din răni?

Voit-a ea să se răzbune pe C. Măleanu, lovindu'l în ceea ce are un om mai sfânt: iubirea de tată?

Voit-a oare dânsa să se răzbune numai pe Manolică, crezând că el a fost acela care a denunțat-o soțului ei și a ajutat la prindere?...

Sau s'a înșelat de bună credință, când după primele gloanțe, după prima emoție, împietrită de spaimă, zări pe Manolică cu revolverul ce zmulsese din mâinile tatălui său? Cine nu s'ar fi putut înșela, în groaza, întunericul și zăpăceala aceia? Toate aceste ipoteze sunt posibile.

Ori cum ar fi: ură, răzbunare sau confuziune, o notă bună se cuvine să recunoaștem nenorocitei, care avea atâtea note rele: când a cugetat, când s'a mai liniștit când s'a simțit că apucă pe drumul eternității, a zărit o mică licărire în noaptea conștiinței sale. N'a voit să

plece de pe lume cu un nou păcat. A declarat judecătorului că nu poate învinovăţi şi pe Manolică!

Dar să presupunem că ea n'ar fi revenit la spital.

D. judecător avea în dosar o probă strălucită, nediscutabilă şi invulnerabilă, că Maria Măleanu spusese un neadevăr jandarmului, când acuzase pe Emanoil Măleanu. Acea probă zdrobitoare, e însuşi actul medico-legal al Mariei Măleanu. Intr'adevăr, cu prilejul autopsiei cadavrului ei, medicul constată că Maria *nu avea decât două răni*: una în abdomen şi alta aproape de coasta dreaptă, ambele făcute cu un revolver de calibrul 9, deci cu revolverul cel mic, căci celalt s'a constatat că avea calibrul 12. Dar Maria Măleanu declarase jandarmului, cum am văzut, „că soţul său Costică Măleanu, trăsese in ea 2 gloanţe şi mai trăsese în ea şi Manolică". In cazul acesta, dacă spusele ei ar fi fost adevărate, trebuia să se găsească în corpul ei, cel puţin 3 gloanţe. Unde este însă glonţul lui Manolică? De ce s'au găsit numai două?... Cum vedeţi, nu mai era nevoe de retractări, căci aci era proba evidentă, că Maria minţise sau se înşelase.

Această puternică dovadă, de complectă nevinovăţie a luĭ Emanoil, este coroborată şi întărită prin declaraţia făcută la instrucţie, ca şi azi înaintea d-v. de către căpitanul Segârceanu.

care a afirmat, că a luat din mâna lui Emanoil, imediat după crimă, *revolverul cel mare de calibrul 12, iar cel mic l'a primit din mâna lui C. Măleanu.* Dacă Manolică ar fi tras în Maria Măleanu, el ar fi trebuit să aibă în mână, la sosirea căpitanului Segărceanu, revolverul cel mic, căcĭ gloanțe de la acesta s'au găsit în cadavrul Marieĭ. Iată dar încă o rătăcire a instrucției și încă o atingere a prestigiului ei.

D-l Procuror general, inspirat de ordonanță, pentru ca să dea un mobil, pretinsei culpabilități a lui Emanoil, a căutat să vă dovedească, că Maria nu era în bunĭ termeni cu fiul lui Măleanu. A profitat de declarațiile copilului la instrucție, că nu putea să sufere pe mama sa vitregă, pentru ca să vă strige: „Iată mobilul! Manolică ura pe Maria, deci el a urmărit răzbunarea!“...

Dar, se poate zice rațional, d-lor, că un om când are antipatie pentru altul se hotărăște să'l asasineze? Nu e oare aceasta o copilărie? Nu este aci o disproporționalitate enormă de mobil? Dar ce copil poate să sufere pe mama sa vitregă și ce mamă vitregă nu dojenește pe copilul bărbatuluĭ săŭ? De aci urmează oare a se pune la cale asasinate? Nu, nu, acest mobil nu este suficient și nu poate fi serios.

Mobilul trebue totdeauna să fie proporțional cu gravitatea faptei, așa ne învață Criminologia. Dar e inutil să mai insist, căci vă demonstrai

până la evidență, că nimeni nu spune că a tras și Manolică, că el fiind inocent de faptul material, nu mai e nevoe să ne mai ocupăm de cel moral, de mobil.

Mai e necesar, d-lor Jurați, să vorbesc de depoziția de la instrucție a servitoarei Marița Dima? Fiind-că ați făcut atâta caz de dânsa, d-le Procuror general, sunt dator să vă reamintesc, că această confidentă a Mariei Măleanu, în vârstă numai de 15 ani, a putut lesne fi influențată. Ea era introducătoarea... nu a ambasadorilor, ci a vizitiului Ion, în camera de culcare a Mariei Măleanu. De ce vă mirați că azi înaintea Juraților, a schimbat declarația și a apărat pe Emanoil, spunând că boerul Costică a intrat cu 2 revolvere, după ce ea i-a deschis și a tras numaĭ în vizitiu și în soția sa? Nu este ea perfectă în rolul de trădătoare?

Fetița aceasta atât de impresionabilă, a trădat întâi pe stăpâna sa denunțând-o soțuluĭ, a doua oară a trădat pe stăpânul său Constantin Măleanu, spunând câte-va mici detalii pe placul d-lui judecător de instrucție. Era firesc ca să trădeze și pe d-l judecător de instrucție...(râsete)... Dar consolați-vă, d-le Procuror, vom vedea imediat că declarațiile ei, nu au nici o importanță și nu dovedesc nimic în sarcina lui Emanoil Măleanu. In prima sa declarație înaintea judecătorului, atunci când ea este ținută provizoriu la poliție și nu poate comunica cu nimeni, de-

clară că Manolică era culcat, când s'a reîntors „boerul“ peste noapte, să'și prinză cucoana. Apoi adaogă că a intrat și Manolică, dar nu știe cine a tras, căci ea fiind speriată de detunături, a fugit afară; cum vedeți, nimic grav. La cîteva zile, d. judecător o aduce din nou la cabinet. Deși ea a arătat înaintea d-v, că judecătorul a bătut-o ca să spue în contra stăpânilor ei, eu, d-lor, nu pot crede, pentru onoarea magistraturei noastre, că asemenea obiceiuri maĭ există. Or mai fi existând pe la poliție și subprefecturi; din cabinetele judecătorilor însă, îmi place să cred, că aceste învechite și inutile procedeuri au dispărut. Dar, domnilor, o fetiță de 15 ani, care în viața ei n'a călcat pragul unui cabinet de instrucție, când își vede stăpânii arestați, pe alți doi servitori și ea gata d'a fi depuși, poate să se impresioneze ușor și să declare lucruri inexacte, spre a scăpa de bucluc, chiar și fără bătae.

Așa se explică, pentru ce în a doua declarație, tot la instrucție, afirmă un lucru care a încântat pe d. judecător de instrucție și anume că Emanoil Măleanu, a intrat și el după tatăl său în odaia crimei și că după intrarea lui, s'au mai auzit alte focuri de revolver, decât cele ce fusese auzite mai la început.

Recunosc, domnilor, că dacă aceste arătări n'ar fi influențate, ar putea constitui o prezumție. Atât și nimic mai mult. Unde vedeți însă proba? Marița nu spune că a văzut pe Mano-

lică trăgând. Cine poate afirma că Măleanu tatăl, n'a făcut o mică pauză, între cele 11 focuri, ce a tras din două revolvere diferite, pauză ce corespundea cu intrarea lui Emanoil în odae? Și apoi o prezumție poate trimete pe cineva la ocnă? Dar această slabă prezumție care a emoționat pe d. judecător, chiar de ar fi serioasă, a fost combătută prin depozițiile celor doi isprăvnicei, Marin Radu și Ion D. Popescu, cari au însoțit pe Măleanu tatăl până la ușa salonului și cari, cu toate că au fost ținuți mai bine de două luni în prevenție, au afirmat și azi pe jurământ, că Măleanu tatăl a intrat singur în camera, unde se murdărea soția adulteră și că prin urmare singur a săvârșit crima.

Ce a mai rămas dar, domnilor, din această ordonanță?

Nimic, afară doar de prefața romanului, redactată de d-na Matilda Muscceleanu, o mamă, care în loc să-și dea drum lacrămilor își dă drumul gurei. O mamă, care în loc să îngenunchie și să spue rugăciuni pe un mormânt proaspăt, povestește fleacuri și cancanuri, fantezii și răutăți, judecătorului, care le primește toate ca bune și își alcătuește un istoric nedovedit la ordonanță.

Cine poate lua în serios, pe această tristă mamă, dela care Maria Măleanu și celel'alte surori ale ei,—*acum adăpostite la bordel*, după cum au declarat martorii,—nu au învățat nimic moral, nimic cinstit?

Inainte de a termina, d-lor, cu partea privitoare la culpabilitatea lui Emanoil Măleanu, dați'mi voe să limpezesc o ultimă chestiune, o circumstanță agravantă, ce i se pune în spinare și anume, că el avusese înțelegere cu tatăl său, că el știa, că Măleanu tatăl, se va întoarce peste noapte să'și omoare soția și deci luaseră amândoi mai dinainte, hotărârea, d'a răpi viața celor doi pângăritori ai cinstei.

Pe ce se sprijină acuzația când face asemenea afirmări? Pe puterea imaginației, domnilor, pe faimoasele pânze de păiajen, ce se numesc prezumții, căci absolut nici o probă nu există în această direcție.

La afirmațiile acestea, pe nimic întemeiate, noi răspundem cu rațiunea, cu logica și cu bunul simț

Dacă era plan și înțelegere între tată și fiu, Emanoil, nu este așa, trebuia să știe ora la care se va întoarce, peste noapte, tatăl său și anume cu ce, cu trenul, pe jos sau cu trăsura?

Eĭ bine, d. judecător de instrucție, a stabilit cu martorul Voiculescu și alțiĭ, că după plecarea luĭ C. Măleanu spre Bucureștĭ, cu trenul de 4, Emanoil a venit pe la orele 8 jum. seara la gară, să vază dacă tatăl său, nu s'a întors de la drum, spre a face lovitura. Dar noĭ știm, domnilor, că Măleanu tatăl, s'a întors cu o căruță luată din satul Bradu, pe la orele 10 noaptea. E cu putință, dacă tatăl se înțelesese cu fiul, ca acesta să nu știe ora, la care tatăl se

va întoarce și Emanoil să fie silit să meargă de geaba la tren și să aștepte? Dacă planul era făcut, totul trebuia să fie calculat și stabilit de mai înainte, prin urmare și ora reîntoarcerei. Iată dar o dovadă logică, nediscutabilă, că nu exista înțelegere și plan între tată și fiu.

Mai voiți una, tot așa de rațională? Iat-o: dacă cei doi Măleni erau înțeleși, pentru ce d-lor jurați, atunci când C. Măleanu sosește la ora 10 noaptea, fiul său este culcat și dezbrăcat? Acest lucru e stabilit chiar de d. judecător de instrucție. Un băiat de 19 ani, care s'a înțeles cu tatăl său să omoare două ființe, oare nu trebuia să aștepte, pregătit, îmbrăcat, cu arma la îndemână, ca la primul semnal să sară în ajutorul tatălui său? Chiar banditii cei mai celebrii, n'au somn și stau deștepți, nervoși și nerăbdători, cu puțin înainte de crimă.

Cum se face că minorul de 19 ani, doarme liniștit în patul său, câteva ore, câte-va minute, înainte de sosirea tatălui, câte-va minute înainte de omor? E firesc, e logic?...

Nu, nu, domnilor, socotesc că e inutil să mai insistăm.

Copilul nu a știut nimic de hotărârea tatălui d'a-și surprinde soția, copilul s'a deșteptat în detunături, a aruncat o haină pe dânsul și repezindu-se desculț în odaia crimei, a zmuls tatălui arma din mână, căutând să liniștească disperarea și exaltarea lui.

Adus astă-zi înaintea domniilor voastre, el nu murmură contra deținerei în închisoare pe nedrept, el nu se revoltă, el nu se plânge, căci a voit D-zeu să'i dea chiar și aci o nobilă chemare: el a șters arzătoarele lacrămi ale părintelui său, zdrobit și desperat, el l-a consolat și încurajat, el a a pansat rănile zbuciumatului său suflet, cu el, nenorocitul său părinte, s'a simțit mai puțin singur pe lume. El l-a mângâiat necontenit, l-a ajutat să'și ducă crucea, pe acest nou Calvar și i-a repetat mereu aceleași vorbe: „Tată! ai pen„tru cine trăi pe lume, tată! Gândește-te la cei „șease copii ai tăi, la frații mei rămași pe dru„muri. Tată, speră în dreptatea și mila judecătorilor poporului“!...

Const. Măleanu a ridicat atunci fruntea, și-a readunat mințile, și-a cercetat sufletul în cele mai mici colțuri și venit azi înaintea domniilor voastre, la spovedanie, ca în cea din urmă zi a vieței sale, vă strigă prin noi apărătorii săi: „Loviți-mă, dacă credeți că am făcut rău. Nu „voesc însă să se facă din mine ceia ce nu sunt: un asasin ordinar! Rău judecătorul m'a „înfierat. Eu n'am putut recăpăta judecata rece, „după ce am aflat dela servitoare, că Maria mea „iubită, mă înșală atât de josnic. N'am preme„ditat crima, am fost sub puterea primei im„presii, covârșitor de mare, îngrozitor de des„potică. O clipă nu m'am liniștit, o clipă sân„gele rece n'am putut să mi'l recapăt“.

„Am dat ca să'mi curăț onoarea mea și a „copiilor, mi-am apărat casa și numele, de ce „mă numiți asasin?“

Iată ce vă zice Măleanu.

D. Procuror general, deși emoționat, nu pare însă convins. Atunci noi îl întrebăm: pe ce se bazează d-sa, când susține că omorul e comis cu premeditare și deci e un vulgar asasinat?

Iarăși pe prezumți, răspunde reprezentantul societății.

D. Procuror general, încearcă să dovedească circumstanța agravantă a premeditărei, pentru care n'are nici o probă materială, cu faptul că Măleanu, aflase cu două zile înainte de crimă, că soția îl înșeală cu servitorul, că el a întins cursa, arătând Mariei o scrisoare dela fiul lui, care îl chiamă la București; că a plecat cu trenul până la stația cea mai apropiată și la ora 10 și jum. noaptea, s'a întors armat cu 2 revolvere, cu care a și comis crima. Posibil e raționamentul d-lui procuror general, dar avem și noi unul, tot atât de firesc și cu mult mai întemeiat.

Constantin Măleanu din primele momente, vă spune invariabil până azi:

„Am întins cursa, nu pentru a omori pe cei doi „tâlhari ai fericirei și cinstei mele, dar pentru ai „surprinde și a mă convinge. M'am întors cu două „revolvere, fiindu'mi teamă de vizitiul meu Ion „Cârstea Voicu, care devenise de o îndrăzneală

„fără seamăn, de când avea relațiunĭ cu stăpîna „sa. Voiam să'i prinz și să'i gonesc cu dispreț, „dar Ion vizitiul, era d'o forță colosală și se lău„dase că o să mă bată el pe mine, în ziua când îl „voiu găsi în patul soției mele“.

Martorul Luțu, amicul cel mai bun al vizitiului Ion, v'a spus azi pe jurământ, că nemernicul ibovnic al „Coconițeĭ“, se lăuda cu dragostea stăpânei lui, spunând la toți: „Dacă m'o prinde boerul, mă repez din pat, îi pui mâna în beregată și îl trântesc la pământ. Ce? o să'mĭ tae pensia“?!

Ce zicețĭ de limbagiul acesta nerușinat, al slugei necredincioase, care amenința în gura mare viața stăpânulul ce dezonorase? Și când mă gândesc, d-lor Jurați, că se găsesc umanitariști și moraliști de paradă, cari necunoscând faptele, trâmbițează simpatiile lor, pentru acest fanfaron don Juan al băligarului!.... Măleanu dacă voia să omoare, nu avea nevoe de 2 revolvere. Unul era de ajuns. El luase două, pentru ca, apărând pe pragul camerei, în care i se batjocorea cinstea și iubirea, sâ poată impresiona și ține în respect pe cei doi nemernici, mai cu seamă pe vizitiul îndrăzneț, care se lăudase că'l bate. Dacă voia să'i omoare nu avea nevoe să ia cu el și doi isprăvnicei.

Pentru ce a intrat cu unul și a pus de pază la ușe pe altul? Pentru ce Măleanu, dacă era hotărât mai dinainte, să piarză pe cei doi com-

plici, trage mai întâiu câteva focuri în sus? Ați auzit chiar din actul de acuzare că 4 gloanțe, din 11, au fost trase în vânt și s'au găsit prin casă: unul dintr'ânsele se află și acum înfipt în tavan. Pentru ce aceasta, dacă nu pentru a speria pe cei ce se răsfățau cu nerușinare în propriul lui pat?

Pentru ce, dacă omorul este ținta lui Măleanu, el nu intră direct să tragă, căci servitoarea îi spuse că vizitiul e la cocoana? Pentru ce, el se mai duce la fereastra din grădină, se urcă pe stupul cu albine și privește printre perdele în odaia păcatului?..

Vedeți, Măleanu nu e hotărât la omor, el se îndoește, el luptă, voește să vază până în fundul prăpastiei, să se convingă de nenorocirea lui întreagă. Sângele îi se urcă cu furie la cap, pieptul îi se sparge; el năvălește în casă.

Aci zgomotul gloanțelor trase mai întâiu în vânt, îl năucește. Intunerecul ce se face în odae prin stingerea lampei îl exasperează, scârbosul spectacol ce văzuse îl exaltează; nebun de durere, luat la vale de pasiune, Măleanu ne mai fiind stăpân pe el, trage atunci în carne vie. Unul moare imediat; e acela care îi era mai indiferent, cealaltă—iubirea și fericirea întregei lui vieți: Marioara,—face să'i tremure mâna. Ea este numai rănită de moarte. In ea nu poate trage mai mult de două gloanțe. Ea e în picioare. In revolvere mai are gloanțe. Pentru ce

nu maĭ poate trage?... Unde este hotărârea luată de mai înainte de a o pierde, domnule Procuror!... Deşteptarea din vis venise. Const. Măleanu ia, pe aceea ce fusese nenorocirea luĭ, în braţe. Trimete chiar el imediat după doctorul Creţu. Induioşat şi disperat începe repede a o pansa cu propria lui mână!.. Aşa fac asasinii ordinari, d-le Procuror general?....

Primele vorbe ale Mariei, ştiţi care fuseră atunci domnilor?

„Eu sunt vinovată, mi-am meritat pedeapsa,... dar e păcat de el, de Ion vizitiul, răŭ ai făcut că l-ai omorât!.....

Oh! Cinismul acesta fără de seamăn, neruşinarea această supremă de bacantă palpitătoare încă, de sărutările animalice ale amantului de la grajd, cine îl poate descrie?!.....

In loc de o vorbă de ertare şi duioşie pentru omul dezonorat, care se căia deja, disperat de fapta sa şi care dedese proba iubirei sale nebune, măsurând-o cu violenţa unei răzbunări inconştiente,—Maria n'are dragoste, milă şi regret, decât pentru neruşinata slugă, a cărei plăcere o atinsese şi o flăcărase până la moarte şi cu care pleznea încă odată în faţă pe soţul ei atât de nenorocit!!...

Socotesc, d-lor Juraţi, că descriindu-vă această stare sufletească şi împrejurările în care drama a luat naştere, v'am dovedit că nu poate fi vorba de vreo premeditare a omorului. Insuşi

d. Procuror general va spune, că dacă Măleanu ar fi surprins pe cei doi complici imediat ce a aflat de nelegiuitele lor relațiuni și dacă singur ar fi tras asupra lor, el ar fi putut beneficia de scuza prevăzută de art. 253 c. p. Deoarece însă Măleanu a lăsat să treacă o zi sau două, dela descoperirea faptului până la ucidere, el a avut timpul să'și recapete sângele rece, să cugete și deci să nu comită crima. Prin împrejurarea că n'a comis-o imediat, a săvârșit-o cu premeditare, deci e asasinat și nu mai poate fi vorba de scuza prevăzută de lege care i-ar micșora pedeapsa.

Deși, d-lor, eu nu mă pun pe terenul scuzei, ci pe al legitimei apărări, se cade să zic câteva vorbe și în această direcțiune, rămânând să mă complecteze distinsul nostru confrate d. Comăneanu, care și-a rezervat această sarcină.

Nu uitați, d-le Procuror general, că vechii jurisconsulți erau toți de acord că un om care a fost lovit în cinstea și sentimentele sale și s'a răzbunat, chiar dacă a lăsat să treacă o lună de zile dela provocație până la răzbunare, era considerat în vechiul drept că se afla tot sub impresia și durerea primului moment, deci putea prea bine să susție că n'a premeditat și că a comis un simplu omor.

Cu alte cuvinte, el putea să afirme și să dovedeacă că nu și-a recăpătat libera judecată.

Astăzi penaliștii moderni sunt mai puțini in-

dulgenți, e drept, și au scurtat timpul dintre prima impresie și execuția crimei. Dar toată doctrina penală, în cap cu vestitul „Faustin Hélie“ este de acord, că nu se poate zice că un om s'a calmat în atâtea ceasuri, sau în atâtea zile și că judecătorului de fapt, îi aparține d'a se pronunța, dacă acuzatul a putut să-și recapete judecata rece și puterea d'a se abține de la omor.

In aceste aprecieri, temperamentul joacă rolul principal. Ei bine, d-lor, cine poate afirma cu mâna pe conștiință, că nefericitul Măleanu, aflând monstruoasa faptă a soției sale, nu a fost într'o continuă turburare, într'o fierbere și mânie neîntreruptă? Nu uitați temperamentul lui pasionat. Nu uitați caracterul său concentrat și profunzimea durerei lui fără seamăn. Mai erau de sigur oameni înșelați pe lume, mai erau rușini dezgustătoare în societate, dar femeia sa reprezenta de sigur, quintezența tutulor rușinilor și tutulor degradărilor. Constantin Măleanu își scruta conștiința cu severitate și se simțea curat, drept și fără păcat. Pentru ce lui soarta să-i rezerve atâta amar și atâta chin?...

Este, socotesc, aci locul, d-lor, să protestăm din toate puterile, în contra acelor pasagii din ordonanța d-lui judecător de instrucție, care vrea să scoată cu orice preț pe Măleanu pătat, punându-i în sarcină niște antecedente detestabile.

D. judecător afirmă că Măleanu era și el vinovat față de morală, deoarece sedusese pe

Maria, spărgând casa amicului său Dumitrescu, ispitind cu averea sa, capul ușuratec al Mariei, măritată odinioară cu Dumitrescu.

Știți de unde ia d. judecător aceste copilărești informații? De la d-na Matilda Mușceleanu, mama Mariei, care în ura ei neîmpăcată, în durerea ei legitimă, deși mai mult de paradă, înșalăbuna credință a judecătorului, brodându-i cu fierbintea ei imaginație, un roman încărcat de fleacuri și inexactități.

De ce d. judecător n'a cercetat la Costești pe prietenii casei, pe vecini sau chiar pe fostul soț al Mariei, pe Dumitrescu? Unde este depoziția acestuia, singurul și cel mai autorizat ca să vorbească? Eu mă mir cum d-na Mușceleanu nu i-a jucat și alte farse mai picante d-lui judecător, care ia pătimașele acuzațiuni ale mamei fără scrupul, drept vorbe de evanghelie.

Grație acestei doamne, care după ce indusese în eroare pe d. judecător, se adresase și opiniei publice, am citit cu toții acele scandaloase intervievuri prin gazetele de la București, deturnate și ele de la nobiia lor misiune, de către această senzațională autoare, care reușise să creeze un curent ostil—singurului om vrednic de plâns în această tragedie,—mult încercatului Măleanu. Când în toată țara se va răspândi însă, adevărul ce s'a întrupat măreț și curat din aceste dezbateri, toți adevărații oameni de inimă, toți amicii cinstiți ai femeiei,—mai ales femeile cu

orizonturile fără nor și cu sufletele fără prihană, —își vor reîntoarce cu simpatie genele muiate și inimile înduioșate, către cel ce a crezut în iubire și în onoare și care acum pentru aceste taine pătimește.

E o sinistră glumă desigur, d-lor, că Măleanu a sedus pe Maria și i-a promis căsătoria, făcând-o să divorțeze de Dumitrescu. Nu, d-lor, Maria Dumitrescu a sedus pe bietul Măleanu, întrebuințând toate farmecele ei de femeie nostimă, conruptă și îndrăzneață. Nu răsturnați rolul imaginilor în lumea aceasta, d-le judecător de instrucție. Nu intervertiți chemările firești ale femeii, căci se supără logica și rațiunea. Vioiciunea, grația, plăcutul și atracțiunea, o reprezenta Maria. Omul simplu, serios și liniștit,fără frumusețe, dar încă tânăr și viguros, era Măleanu. Cum se poate susține că Măleanu a sedus el pe Maria și a abătut-o de la calea datoriei? Cum s'au putut găsi naivi cari s'o crează când tocmaĭ din potrivă, el era cel sedus și fermecat?

După cum am dovedit sper în chip strălucit, cu martori de înaltă moralitate, cauza pentru care Maria s'a divorțat de Dumitrescu, a fost fiind-că soțul său Dumitrescu, i-a tras palme la masă, de față cu mai mulți prietini. Mama ei d-na Musceleanu, care era și ea acolo, a început să strige atunci „divorț, caz de divorț!“ și atât a fost de ajuns. Din acea zi Maria a părăsit casa soțului ei și s'a mutat în Bucuresci, în str. Pău-

nilor, la mama sa atât de ospitalieră, ospitalieră chiar pentru străini....

Vreți să vă reamintesc și cauza acelor palme? Martorii v'aŭ spus'o azi: *Dumitrescu aflase că Maria îl înșelase cu șeful gărei Costești.*

Iată domnilor cu câtă ușurință, s'a pus în spinarea luĭ C. Măleanu și acest fapt cunoscut de toată lumea din Costești,—centru din care d. judecător n'a voit să culeagă nici o informație. Vreți un lux de dovadă? Iat'o: depun pe masa domnilor jurați, un certificat de la grefa tribunalului Argeș, cu care dovedesc că divorțul dintre Maria și d. Dumitrescu, s'a pronunțat la 7 Septembrie 1901 (depune certificatul): depun în acelaș timp 2 fotografii ale d-lui Dumitrescu, magistrat din Costești, primul soț al Mariei, pe dosul cărora se citește cele ce urmează. Pe cea dintâiu stă scris: „iubitului meŭ amic C. Măleanu, în semn de adâncă prietenie". De desubt data: *1901 Octombrie 18*. Pe cea de a doua se află iarăși dedicația: „scumpuluĭ meŭ prieten, C. Măleanu, sinceră prietenie", iar de desubt data: *19 Decembrie 1901.*

Ar putea să ne spue, d-l Procuror general, cum se face, dacă e adevărat că Măleanu a spart casa lui Dumitrescu și i-a luat soția, că acesta, la o lună după divorț, la 18 Octombrie odată, și la 3 luni după divorț, altă dată, oferă lui Măleanu, fotografiile sale cu cele mai afectuoase dedicații? Cum se explică călduroa-

sele cuvinte și declarații, pentru un om care îi răpise fericirea, spărgându-i casa?

Nu uitați că divorțul durase un an și Dumitrescu putuse să se convingă, dacă Măleanu fusese cauza nenorocirei lui. Ei bine, în tot timpul divorțului precum și după divorț, Dumitrescu venea în casa lui Măleanu și petreceau împreună, după cum au afirmat martorii. Cum? D. judecător știe mai bine ca soțul, de cine a fost înșelat? Să mi se arate un singur indiciu, un singur martor, afară doar de fantastica mamă, care să fi spus unde-va acest lucru absurd, că Măleanu a conrupt pe Maria, cea maĭ conruptă dintre femei. Nu d-lor, nu există și deci răŭ oamenii înșelați de bună credință, din toată țara, precum și moraliști de paradă, sau sentimentali fără ocupație, toți acești Farisei și Cărturari moderni, au atacat pe Măleanu și au strigat hulindu-l pe el: „să se libereze Barabas, să se declare inocentă Marioara, să se răstignească Măleanu! El a spart casa amicului său, la rândul lui, vizitiul, i'a spart casa sa. Să se răstignească deci“!....

Adevărul este, că atunci când Maria s'a săturat de Dumitrescu și acesta a descoperit legătura ei cu șeful de gară și cu alții, scandalul a izbucnit. Tocmai târziu, când Maria s'a obosit pe la București cu noi și variate aventuri, s'a gândit, la omul blând, cinstit și naiv care la Costești, era amicul bărbatului său și care

trăit totdeauna la țară, la mica sa moșioară, era străin de vicleșugurile diabolice ale femeilor rafinate. Il întâlni în București, jucă comedia femeiei pocăite, își luă poză de sfântă și aere de victimă, jură lui Măleanu că dacă o va lua de soție, va fi o soață model și o adevărată mamă, pentru cei șease copii ai săi, țesu cu mii de minciuni sentimentele, cu mii de suspine de ocazie, o adevărată pânză de păiajen în jurul inimei simple și naive a lui Măleanu și puse astfel stăpânire pe întreaga lui existență. El crezuse în reabilitarea unei femei perdute și ascultând pe părintele romantismului, „nu insultase nicĭ-o-dată o femeie care cade!“

El uitase se vede, că pe zi ce trece, tot mai mult se dovedește, că îngeriĭ carĭ cad odată nu se mai înalță și că sunt femei care, orice le-ai face, suferă de nostalgia noroiului!......

Odată cununată cu Măleanu, Maria își schimbă îndată atitudinea și regretă libertatea vițiului. Cu cât ea devine mai rea, mai indiferentă și mai batjocoritoare, Măleanu o iubește cu mai multă pasiune, pentru a se adeveri zisele filozofului Pascal, că : „amorul are rațiuni, pe care rațiunea nu le cunoaște“. Maria cere toalete scumpe și Măleanu, care nu e, precum s'a zis, un om bogat, ci un mic proprietar, cum îl cunoașteți toți, zmulge bucățica de la gura celor 6 copii ai săi pentru a satisface toate gusturile caprițioasei lui Marioare.

Cu cât timpul trece, cu atât Măleanu se transformă într'un adevărat rob al despoticei sale stăpâne. Un martor v'a spus că într'o zi Maria, cerându-i bani lui Măleanu, spre a se duce la Pitești să petreacă, acesta și-a permis s'o refuze. Atunci în mijlocul ariei, la câmp, în fața întregului sat adunat,— scumpa Marioară,— scoate pantoful din picior și începe să bată cu el pe Măleanu în cap și peste ochi, înjosindu-l în fața tutulor locuitorilor. Măleanu nu zice o singură vorbă, el rabdă și suferă, pentru că iubirea nu este de cât răbdare și suferință. Măleanu face toate jertfele, el indură totul, fiind-că are o iluzie : o crede cinstită. El o gătește și o adoră ca pe un idol. Ea nu mai are însă pentru Măleanu, nici ceia ce rămâne câte odată din naufragiul unui amor : un pic de milă pe o sfărâmătură de inimă. Maria Măleanu se poate compara atunci,—după frumoasa expresie a poetului—cu acele divinități de marmoră ale Indiei, care cerând de la credincioși un sacrificiu de sânge, când aceștia își rup carnea de pe ei și o aruncă la picioarele lor, ele privesc înaintea lor nepăsătoare cu niște ochi de pietre prețioase.

Am insistat, d-lor Jurați, asupra nețărmuritei iubiri a lui Măleanu, pentru ființa ce ridicase din noroi, crezând-o purificată și încumințită, pentru ca d-v, să înțelegeți și să simțiți mai bine starea de turburare sufletească și de exaltare, în care se afla Măleanu, în momentul suprem, când și a

surprins soția goală, în brațele îndrăznețului vizitiu.

Dacă am avut norocul să vă conving de această stare, să v'o zugrăvesc cu toate violențele și cu toate durerile ei, nu mă îndoesc că domniile-voastre, cari nu dați seamă decât numai înaintea lui Dumnezeŭ, de verdictele ce pronunțați, veți lărgi cercurile de fer ale *legei*, veți interpreta înțelept și omenește laconismul ciudat al condicei penale și veți zice: „Măleanu a depășit poate limitele apărărei onoarei lui, dar a fost în legitimă apărare morală, deci el nu trebue înmormîntat de viu, el nu trebue transformat într'un stâlp de sare, pentru că s'a uitat înapoĭ, spre ticăloșiile Sodomeĭ, ci achitat și liberat, pentru triumful justițieĭ eterne“!

Domnilor, în legea noastră penală, sunt articole în cari stă scris, că omul pus în anumite împrejurări, are dreptul d'a omorâ, fără a se teme de cea maĭ mică pedeapsă. Cel mai important articol, care tratează această materie, e art. 58 c. pen. care prevede legitima apărare, adică cazul în care orice om, când vede că asupra vieței lui se pornește un altul, are voe să-și facă dreptate singur, s'o ia înainte și să omoare pe acel care'l atacă. Articolul acesta are la sfârșit un a liniat, care întinde legitima apărare și la cazul când acel ce a făptuit o crimă, a fost sub imperiul „turburărei“, „temerei“ saŭ „teroarei“. Cu alte cuvinte ai dreptul să omori nu numai când altul

vrea să-ți ia el mai întăi viața, dar chiar atunci când nu-ți mai dai socoteală ce faci, fiind afară din cale turburat. Oare, se poate zice, domnilor, că Const. Măleanu, nu se afla în această stare de turburare a minței, de care vorbește legea și care duce la achitare? Desigur că era turburat, domnilor, cu atît mai mult cu cît fapta Mariei, nu era un adulter obicinuit; era ceva monstruos, groaznic, afară din cale degradător, ceva de care Măleanu nu maĭ auzise, nu maĭ văzuse și nici măcar își închipuise.

Era unirea tâlhărească a stăpâneĭ cu sluga, căreia Măleanu îi da hrană, banĭ și încredere. Era o murdărie prea rară, o ingratitudine de zece ori îndrăzneață, menită să rătăcească mintea cea maĭ așezată și să dea unui om nebunia saŭ moartea.

Am curajul d'a vă declara, domnilor, că ar fi ridicol, bizar, imoral și absurd, să nu se considere Măleanu că a fost in legitimă apărare, cînd alte omoruri: cu un mobil mai puțin însemnat, sunt considerate de legiuitorul român, ca fiind comise în legitimă apărare și autorii lor deci ertați de pedeapsă.

E destul să vă reamintesc domnilor, că în condica noastră penală, mai există și art. 257, în care se spune că este considerat tot comis în legitimă apărare și deci nepedepsit de loc și următorul caz:

Art. 257. Aliniatul I. „Dacă omuciderea, rănirile sau loviturile, s'au săvârșit respingând

„noaptea escaladarea sau efracțiunea îngrădirilor, „zidurilor sau intrărilor unei case locuite, sau a „unui apartament locuit sau a dependințelor a- „cestora".

Ați auzit, d-lor, ce spune legea ? Dacă într'o noapte un om sărman, sare gardul în curtea d-v, și se duce la coteț să fure o gâscă, sau adună un braț de lemne, aveți dreptul să trageți cu revolverul pe fereastră și să-l omorâți, fără ca să aveți a plăti nici cea mai mică amendă, legea prin art. de mai sus vă consideră în legitimă apărare.

Nu vi se pare, domnilor, revoltător acest lucru? Cum ? oare să ai dreptul să omori pe un mic borfaș, care sare noaptea în curte pentru o pasăre și pe banditul dibaci, care intră noaptea în odaia de culcare, se sue în patul tău cu soția ta complice și-ți tâlhărește ce are un om mai sfânt pe lume, mândria, demnitatea, rațiunea ta d'a fi — *onoarea* — să nu ai dreptul să dai să-l omori ?... haidea de!... glumiți, domnilor, nu se poate să existe o asemenea lege caraghioasă, o asemenea lege, de vițiuri, lașitate, scandaloasă și tolerantă, oricât ați susține lucrul acesta, d-lor veghetori ai ordinei și ai moralei publice ! Și cu toate acestea există !...

Mai voiți un caz, în care omorul nu se pedepsește ? Acest caz este prevăzut de art. 257, aliniatul final și atinge direct cestiunea onoarei. El este un privilegiu dat femeiei, cu toate că femeile se plâng pe toate cărările de nedreptatea legilor față de dânsele.

In acest aliniat stă scris, negru pe alb, că femeia care a fost dezonorată de un bărbat, dacă dă și îl omoară, fapta ei este legitimă apărare și nu se pedepsește.

Va să zică femeia are dreptul să omoare apărându-și cinstea? Dar bărbatul, care reprezintă nu numai onoarea lui, dar și pe aceea a copiilor săi, a întregei lui familii, să nu aibă acest drept, când prinde pe doi îndrăzneți atentând la onoarea lui?

Dacă s'ar decide astfel, o asemenea lege ar merita să fie arsă pe piața publică, iar noi bărbații, să pierdem pentru totdauna noțiunea de onoare, ștergând cuvântul din limbagiul nostru din visurile, ambițiunile și speranțele noastre.

Nu, domnilor, acest lucru nu e cu putință. Moartea Onoarei, nu se poate decreta de niște oameni de onoare.

Aceasta ar însemna sfârșitul omenirei, sfărâmarea resortului celui mai însemnat al unei societăți civilizate!

Pe mormântul Onoarei s'ar sinucide imediat: Amorul, Gloria, Mândria și Respectul, atâtea nobile și sfinte însușiri ale omului, atâțea copii dezmierdați ai Onoarei!...

Cei mai talentați psichologi, oameni de litere și criminaliști, s'au ocupat de chestiunea onoarei și de crimele așa zise, *pasionale*, numite astfel din cauza rolului preponderent ce joacă pasiunea. Multe și nesfârșite polemici și discuții sau iscat.

între moraliști și psichologi d'oparte, între savanți și literați de alta, cu privire la nepedepsirea crimelor, comise în virtutea unuĭ sentiment tiranic și inevitabil, care se poate numi *dreptul pasional*. Socoteam, domnilor, că lupta se va încinge astăzi între noi și acuzare și din acest punct de vedere social-filozofic și îmĭ rezervasem în pledoria mea, cîteva argumente în această direcțiune. Dezbaterile durează însă de 12 ore, abia cu o mică întrerupere, și bunăvoința și răbdarea cu care ne-ațĭ ascultat, trebue să ne reamintească că a sosit momentul, să nu abuzăm de o încordare nervoasă prea prelungită și de o vrednicie impinsă la extrem, de sfânta dorință a convingereĭ.

Imi voi permite totușĭ, domnilor, să vă vorbesc numaĭ în treacăt, de unul din cele maĭ considerabile spirite ale Franței, care și-a luat sarcina, ca sub forma ușoară și plăcută a unuĭ roman, să discute chestiunile juridico-sociale cele maĭ arzătoare, să pue ferul roș al adevărului, pe cele maĭ primejdioase răni sociale, să pledeze cauzele cele maĭ umanitare, cu cel mai înălțător elan și să propue leacurile cele mai potrivite și raționale, legistuluĭ ca și omului de stat.

Acest om este psichologul și literatul Al. Dumas fiu. Operele luĭ sunt toate cu teză socială filozofică și sunt stimate, discutate și admirate, în cercurile savanților, juriștilor și ale oamenilor politici, ca niște pledoarii serioase și profunde,

care îmbogățesc și onorează tezaurul intelectual al Franței. Chestiunile palpitătoare : căutarea paternităței, a fiului natural, al reabilitărei prostituatei, a adulterului, a legitimei apărări și a dreptului d'a ucide, toate sunt în chip genial tratate și rezolvate, fie în romane, fie în broșuri și piese de teatru.

In opera sa intitulată „*Afacerea Clémenceau*", care nu este decât memoriul unuĭ acuzat, adresat din închisoare advocatuluĭ săŭ, găsim în chip magistral tratată, chestiunea legitimei apărări „morale".

Ca și nefericitul Măleanu, eroul operei, Pierre Clémenceau, ia de nevastă o femee tânără, săracă și frumoasă, cu un trecut cam dubios, dar cu un capital de promisiuni și jurăminte amoroase, tot atât de bogat ca și al Mariei, trista noastră eroină.

Clémenceau este laborios, onest, inteligent și pasionat dupa soția sa Iza Dobronovska, întocmai ca şi Constantin Măleanu după capricioasa Marioara.

Intr'o zi Clémenceau, nu vede ca Măleanu cu proprii săi ochi, dar dobîndește proba sigură și nediscutabilă ca fatalitatea, că soția lui il înșelase de mai multe ori. Durerea și surprinderea luĭ sunt înfricoșătoare. Cuprins de gîndurile roșii ale omorului, el are norocul ce n'a avut Măleanu, de a fi povățuit de un prieten bun, care îl ia să-l distreze, plimbîndu-l

prin frumusețile Italiei și ocupându-i mintea, cu splendidele capo-d'opere ale Romei—cetatea eternă—.

Șease luni trec și Clémenceau se crede cu totul vindecat; gândul de crimă îl părăsise, căci se separase de soția sa, pe care o gonise pentru totdeauna și pofta muncei și a unei vieți noi îi revenise.

Ei bine, domnilor, credeți că era scăpat? Vă înșelați.

După un timp atât de îndelungat, într'o bună dimineață, el află din ziare, că fosta lui soție e întreținută de un om, colosal de bogat, iar o scrisoare anonimă îl înștiințează, ca în timpul din urmă, ea s'a dat și celui mai bun prieten al său.

Eroul lui Dumas, ia primul tren, merge direct la palatul fostei lui soții și după ce află din gura ei că totul e adevărat, îi cere să petreacă o ultimă noapte de amor împreună, — propunere pe care scumpa necredincioasă, o primește cu cea mai vie satisfacție.— Pierre Clémenceau o lasă să adoarmă pe brațele lui, în alcovul princiar, apoi sculându-se încet de lângă dânsa, cald încă de sărutările ei, ia de pe masă un cuțit de oțel, cu peitre prețioase, ce servea pentru tăiatul cărților și îl împlântă cu toată puterea în inima femeei prostituate. Vedeți? Cu toate că trecuse 6 luni de la descoperirea adulterului, pînă la comiterea crimei, cu toate că Clémen-

ceau venise din Italia la Paris înadins să comită omorul, marele Dumas susține că furia soțului dezonorat, zăcuse în fundul sufletului lui, acoperită ca sub cenușă, că prima impresie nu se ștersese încă; iar eroul său se afla în legitimă apărare, cînd a comis crima, chiar după atîta vreme.

Vedeți, e vorba de 6 luni, d-le procuror general, și dv. nu acordați dreptul la turburare sufletească și la mînie, nici timp de două zile bietului Măleanu!...

Câtă rafinare și reflecție la Clémenceau, câtă spontaneitate și exaltare la Const. Măleanu!...

Iată acum și pasagiile din cartea lui Dumas-fiul, în care în fraze inspirate, susține legitima apărare în împrejurări identice: „Cazul de le-„gitimă apărare — zice el textual — nu există „numai la fizic, *el există la moral*. Deodată, din „chiar senin, am fost atacat, insultat, rănit în „sentimentele mele cele mai sincere și cele mai „respectabile, de către o ființă căreia nu-i făcu-„sem de cît bine. Am fost mai întâi zăpăcit „de lovitură, pe urmă m'am apărat și am zdrobit „pe adversarul meu. Ce? Oare fiindcă acest ad-„versar, nu s'a servit în atac, nici de un revolver, „nici de un cuțit, nici de un baston, este el „oare afară din cauză?...“

„N'ași putea crede aceasta nici eu, nici d-ta, „nici orice judecător conștiincios“.

Nu este așa, domnilor, că s'ar părea că aceste

rânduri au fost scrise înadins pentru nefericitul Măleanu?...

Oricâtă căldură am pune însă, domnilor, pentru a vă convinge, oricâte argumente am da la iveală, pentru a vă demonstra că Măleanu nu putea să se sustragă fatalității și nenorocirei de a ucide, nu voi reuși niciodată, a vă da impresia, oricât de slabă, produsă de un alt cap d'operă a lui Dumas fiul, și care pe la 1872 a zguduit toată Franța intelectuală și sentimentală. Ca și astăzi la noi, se judecă atunci înaintea Curței cu juri din Paris, un proces celebru, omorul comis de un oarecare *Dubourg*, asupra soției sale, surprinsă în flagrant delict de adulter. O aprinsă discuție înflăcărase pe filozofi, literați și ziariști, asupra chestiunei dacă Dubourg e vinovat sau nu, dacă el avusese dreptate să lovească, sau dacă ar fi trebuit să erte.

Dumas fiul intră în discuție și cu broșura sa intitulată: „L'homme-femme", zdrobește toate argumentele celor ce criticau pe Dubourg, demonstrând cu o elocvență clasică și cu o cunoștință de suflete fără comparație că în anumite împrejurări, când omul nu are să-și reproșeze nimic și când soția îl dezonorează, devenind un pericol social, el are dreptul s'o omoare.

„..Dacă ea te înșală cu primul venit, — zice „Dumas fiul,— dacă nimic nu o poate împiedica „d'a prostitua numele tău, o dată cu corpul său, „dacă ea te stavilește în acțiunea ta omenească,

„dacă ea te oprește în acțiunea ta divină, de-
„clară-te personal, în numele stăpânitorului tău,
„judecător și executor al acestei creaturi. Ea nu
„este femeea ta, ea nu este nici măcar *o femee!*
„ea nu este în concepția divină, este pur ani-
„malică, ea este maimuța din țara Răului, este
„femeea lui Cain: omoar'o!..."

Aceste vorbe însuflețite, domnilor, ale marelui scriitor, nu trebuesc însă luate într'un înțeles strâmt și mărginit.

Ele nu însemnează că orice bărbat, pe care îl înșală soția, are dreptul s'o omoare. Ferească Dumnezeŭ! Nici genialul Dumas, nici noi, nu împărtășim asemenea idei absolute.

Sunt chiar bărbați cari își merită soarta, fiind principala cauză, că sînt înșelați de soțiile lor. Câte femei pline de calități, au fost trădate în chip ordinar de bărbații lor, cari le-au dat exemplu de cea ce aveau să facă la rândul lor! Câte inimi zdrobite, câte martire chinuite, câte suflete de elită, printre femeile neglijate de soți și batjocorite!

De sigur, domnilor, cea mai mare parte din bărbați, înșelați, sînt mai mult de blamat, decât de plâns. Nu ne ocupăm aci de aceștia și nici de așa numiții „bărbați complezenți", cari au tolerat și încurajat totdauna destrăbălarea soțiilor lor, pentru triumful unor interese materiale, maĭ mult sau mai puțin meschine.

Vorbele luĭ Dumas fiul, sunt o scuză și un

drept numai pentru bărbații fără păcat și fără pată, ele sunt o salvare pentru oamenii cinstiți, iubitori, buni părinți, buni cetățeni, cari ca Măleanu, sunt utili societăței și cari nu cruță nici o jertfă, pentru întărirea bazei sociale, care este familia.

Dureroasa poruncă „omoar'o" ! se aplică numaĭ la acele creaturĭ, care devin o primejdie publică, minând societatea cu propagarea pildei rele, ființe care ca Maria Măleanu, după ce înșelase cu o droae de indivizi pe p'imul ei soț, pe Dumitrescu, după ce și abandonă copilul ce avusese cu el, își luase aerul de femee, care vrea să-și răscumpere păcatele, printr'o viață nouă, își pusese pe ochi masca fățărniciei, scosese din minți, pe un om laborios și cinstit, părinte a 6 copii, căruia îi jurase credință și virtute și îl făcuse s'o ia de soție.

Omul acesta blând și inimos, îi ertase trecutul și voise s'o purifice și s'o înalțe El avu nenorocirea s'o iubească, cum nu se mai iubește astăzi.Ea îl izbi în toate speranțele și sfintele lui iluzii, dându-se unui vizitiu, sfârşindu-și gusturile la grajd,— poate pentru a dovedi odată mai mult, natura ei animalică. Dacă legea justifică omorul comis în legitimă apărare, dacă noi am reușit să vă convingem, că Măleanu se afla în astfel de împrejurări, nu ne mai rămâne, d-lor, decât să asigurăm conștiințele d-v. delicate, că fapta lui Măleanu nu ofensează nici Religiunea nici Morala.

Ca și ilustrul scriitor francez, vă vom spune, că dreptul d'a lovi pe femeia adulteră, se găsește înscris, chiar și în învățăturile dulcelui resignat de la Nazaret. Mulți au pus pentru trebuința cauzei în gura lui Cristos, o mulțime de lucruri, pe care el nu le-a spus niciodată. Așa, se povestește în toate ocaziile, că el a ertat pe femeea adulteră. Ei bine, lucrul acesta e cu totul neadevărat. Crist n'a ertat'o, ci a tras din greșala ei, un argument contra Fariseilor conrupți și ipocriți. El le-a zis: „Care din voi este fără păcat? Dacă este vr'unul, să'i arunce prima piatră". Femeia adulteră a avut însă noroc, căci mai toți din vremea aceia, erau mai mult sau mai puțin vinovați. Ea scăpă fără a fi lapidată și Isus îi zise: „Pleacă, și d'acuma încolo să nu mai păcatuești".

Aceasta nu e o ertare, nici măcar o achitare. Aceasta nu e decât o ordonanță de neurmărire, motivată prin incompetența Tribunalului, care se crezuse în drept d'a judeca și condamna pe acea femeie.

Dacă unul din Farisei, — soțul de exemplu, — ar fi fost fără păcat, ar fi eșit din mulțime și ar fi zis: „Doamne! Eu sunt fără păcat", Isus pentru a fi logic cu dânsul, ar fi fost silit să'i zică: „lovește!"

Ei bine, Const. Măleanu se găsea în condițiunile omului curat și fără vină. El ertase trecutul, în speranța îndreptărei, el își neglija și ruina copiii pentru soția sa Maria.

Numai când ea se prostituează unei slugi, scârbind, scandalizând și revoltând pe toată lumea, cu un spectacol afară din cale de desgustător, numai atunci Măleanu o lovește. El nu asasinează, el execută. Măleanu nu-și face dreptate, ci face dreptate.

Nu uitați, domnilor, în ce hal a ajuns societatea noastră, din cauza conrupțiunei, care mișună cu mii de capete, frământând toate clasele sociale.

Cine știe, dacă Măleanu n'a fost ales de soartă spre a da un avertisment dureros și răsunător vițiului și prostituției, care se întinde tot mai mult asupra țărei noastre! Gândiți-vă, d-lor, că fapta lui Mălcanu, a oprit poate multe creaturi ușuratice, pe marginea prăpastiei, agâțate de fiorul spaimei, ca de o cracă salvatoare și împedecate de a se prăvăli, in acele adâncuri din care nu mai revine afară, nici strigătul de ajutor.

Singura întrebare care mai flutură încă pe unele buze, este aceasta: oare Măleanu nu avea o cale mai puțin crudă, să sfârșească cu Maria? In noaptea durerei lui, numai luminile gloanțelor putea să-i arate toată întinderea nenorocirei?

Am înțeles, domnilor; voiți să vorbiți de divorț și judecăți pe altul, cu indiferentizmul și liniștea de acum a inimei dv. Sunteți ca acei amatori, cari privind într'un tablou un vapor care naufragiază, vă mirați cum a putut să se înece, când țărmul era atàt de aproape.

Dar, domnilor, dacă Măleanu ar fi avut pute-

rea să se stăpânească și să ceară ajutorul legei, care prevede divorțul, el ar fi devenit obiectul de batjocură al soci-tății avide de scene decoltate. Scandalul de la Costești ar fi fost cancanul la modă, gluma și farsa cea mai picantă a sezonului.

Nu, nu, râsul pe socoteala soțului, nu putea fi oprit decât de detunătura revolverului. Și apoi cine știe, dacă această femeie trăind, n'ar fi demonstrat a doua zi, soțului său și lumei întregi, cu dibăcia, tupeul și milioanele de jurăminte ce avea în totdeauna la îndemână, că el s'a înșelat, și că ea nu e decât victima unor coincidențe fatale. Ar fi susținut poate, cu mii de argumente inspirate, că vizitiul venise acolo să primească un ordin, că el se obrăznicise, știind'o singură, că încercase s'o violeze, dar că a știut să-l pue la locul său și câte și mai câte broderii șirete, iscusite și îndrăznețe.

Lacrămile, pe care femeile în general le varsă așa ușor, ar fi venit în ajutorul ei și bietul Măleanu era pierdut.

Cine știe, dacă el nu începea prin a se convinge pe jumătate, ca toți orbiții de dragoste și dacă nu ierta desfrâul femeei, devenind a doua zi, bărbatul de pe lume, cel mai de disprețuit și cel mai decăzut. Lașitatea, pasiunea și toleranța, ar fi făcut din el patronul și colaboratorul unei prostituate !

S'a despărțit prin singurul mijloc definitiv de

acea teribilă realitate, care îi tortura viața și îi altera rațiunea.

Dar oare se poate susține, că femeia aceea avea o scuză, când înșela pe soțul său, în chip atât de ordinar și de sălbatic? Dacă cel puțin ea ar fi iubit, s'ar fi putut zice că era sclava unui sentiment, care nu iartă și nu raționează.

Nu, domnilor, femeia aceasta pângărea amorul. Ea insulta cel mai înălțător din sentimentele omenești. In ea nu trăia decât pofta senzațiilor noui, curiozitatea aceea nesănătoasă, care la ființele mărginite se transformă în vițiі.

Femeia aceasta, pentru care s'a invocat toate scuzele, căutând s'o prezinte ca pe o isterică, când ea nu era decât pur și simplu vițioasă și cinică, nu merită nici o simpatie.

Simpatia solidarizează ființele între ele și nu cred că este cineva în această sală, care primește o asemenea solidaritate și responsabilitate.

Femeile cinstite, care se înduioșează cu ușurință, pentru toți cei ce suferă, să-și păstreze nobila lor emoțiune și sfintele lor lacrămi, pentru victime mai interesante, pentru atâția învinși ai soartei, cari loviți pe nedrept, știu totuși să rămâie curați și demni, chiar când trec prin cele mai mari adversități.

Femei ca Maria Măleanu compromit sexul ce reprezintă; ele fac pe bărbați a pierde încrede-

rea și restrânge tot mai mult libertatea femeilor.

Mamele, soțiile, surorile și fiicele noastre, n'au nimic comun cu această fantastică ființă, care, precum am zis, nu are decât forma și aparența de femee.

Ea este în realitate un simbol al nenorocirei, este peirea unei societăți tinere, este pilda urâtă, venită într'un ceas rău, este epidemia pusă la carantină, monstrul cu 7 capete, care se numește: prostituția.

Ea omoară pe cei cari o lasă să trăiască și purifică prin moartea ei, o atmosferă care amenință din ce în ce să se întinză și să otrăvească aerul scumpei noastre Patrii.

Cele câteva aplauze date Onor. confrate, ce reprezintă pe partea civilă, sunt de sigur un omagiu adus tinereței și talentului, cu care d-sa a încercat să acopere lumina și să lase cât mai multe văluri, pe memoria prea pătată a unei moarte.

O singură femeie, are într'adevăr dreptul s'o plângă; acea femeie este tocmai d-na Musceleanu mama sa, care n'a știut să înfrâneze prin educație, instinctele rele ale copilei sale.

Să meargă acea îndurerată mamă la mormântul încă proaspăt al copilei sale, să presare acolo lacrămile sale și să seamene flori albe cât de multe; cu chipul acesta trecătorul neștiutor, va crede că zace acolo o tinerețe castă

şi inocentă. Cu chipul acesta uitarea va veni şi pământul se va împăca cu impuritatea celei ce doarme acolo.

La această bară n'are ce căuta mama Mariei.

Durerea n'are nevoe de zgomot şi e cu atât mai înălţătoare, cu cât nu urmăreşte răzbunarea.

D'alminteri este cineva, care vă opreşte d'a cere pierderea lui Măleanu.

In acea noapte frumoasă de Mai, aproape la aceeaşi oră ca aceasta în care ne aflăm acum, o fiinţă rănită de moarte ispăşea ultimele ei greşeli. Când omul legei îngenunchiat la patul ei, îi ceru să vorbească, ea zise aceste cuvinte, trecute în procesul verbal şi pe care trebue să le ascultaţi cu sfinţenie, căci sunt zise cu limbă de moarte:

— „*Sunt vinovată, mi-am meritat pedeapsa...*“

Ce mai căutaţi dar aci? Pentru ce aţi mai turburat aceste dezbateri, silindu-ne să vorbim altfel decât am fi dorit despre o moartă?

Ultimele cuvinte ale Mariei au fost cuvinte de ertare şi de dreptate.

Pentru ce aduceţi în această incintă ură şi răutate?

Lăsaţi ne să ne întoarcem cu încredere ochii rugători, către Judecătorii suferinţelor şi torturilor acestor doi acuzaţi!

D-lor Juraţi, când veţi intra în camera de gândire, în care oficiaţi ca nişte preoţi în altarul dreptăţei, gândiţi-vă ce aţi fi făcut fiecare,

dacă soarta ar fi vrut să fiţi în locul lui Măleanu.

Gândiţi-vă că o ţară întreagă, are nevoe de un exemplu, pentru însănătoşirea unor moravuri din ce în ce mai decăzute.

In numele dreptăţei, a lipsei probelor şi a tinereţei, achitaţi pe Emanoil Măleanu.

In numele iubirei trădate, a onoarei batjocorite, a demnităţei târâte in noroi, în numele durerei, care exaltează şi a raţiunei care se turbură, şi mai cu seamă în numele moartei, care singură şi-a pronunţat verdictul de condamnare, vă rog achitaţi pe Constantin Măleanu.

(Aplause prelungite.— In urma verdictuluĭ negativ al Juraţilor, D-l Preşedinte pronunţă achitarea ambilor acuzaţĭ. Sala isbucneşte în aplause entuziaste şi repetate).

